

Υπόμνημα θέσεων ΕΣΕΕ
προς τον
Αναπληρωτή Υπουργό Κοινωνικών Ασφαλίσεων

κ. Δημήτρη Στρατούλη

για Ασφαλιστικά Θέματα και Ζητήματα Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης

Η εξαετής ύφεση και η βαριά οικονομική δυσπραγία έχουν αφήσει ανεξίτηλο το στίγμα τους στον κλάδο των μικρών και μεσαίων εμπορικών επιχειρήσεων, με τα λουκέτα να συνιστούν σύνηθες πλέον φαινόμενο και τις λειτουργούσες ακόμα επιχειρήσεις να επιδίδονται σε έναν αγώνα καθημερινής επιβίωσης. Σοβαρή παρενέργεια του δυσμενούς περιβάλλοντος και ανησυχητικό σημείο των καιρών αποτελεί η τραγική οικονομική κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι ασφαλιστικοί φορείς και δη ο οργανισμός ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ) αλλά και οι ασφαλισμένοι σε αυτούς.

Η σχέση είναι βαθιά αλληλένδετη, καθώς όταν οι ασφαλισμένοι αδυνατούν να καταβάλλουν τις εισφορές τους, τα Ταμεία χάνουν την απαιτούμενη ρευστότητα για την αντιμετώπιση των υποχρεώσεών τους. Κατά τον τρόπο αυτό παύει να λειτουργεί το διανεμητικό ασφαλιστικό μας σύστημα, που στηρίζεται στην αρχή πως οι σημερινοί εργαζόμενοι καταβάλλουν τις εισφορές από τις οποίες χρηματοδοτούνται οι τρέχουσες συντάξεις. Στο κείμενο που ακολουθεί επιχειρείται μία σύνοψη της υφιστάμενης κατάστασης του ΟΑΕΕ αλλά και η παρουσίαση των βασικών θέσεων της ΕΣΕΕ σε θέματα ασφάλισης και υγείας, η υιοθέτηση των οποίων εκτιμάται πως θα βελτιώσει αισθητά το ταμειακό πρόβλημα του ΟΑΕΕ και θα συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός εκσυγχρονισμένου και κοινωνικά ευαίσθητοποιημένου ασφαλιστικού περιβάλλοντος.

Υφιστάμενη κατάσταση ΟΑΕΕ

- Το σύνολο των ενεργών οφειλετών του ΟΑΕΕ υπολογίζεται στους 375.000 σε σύνολο 752.000 παλαιών και νέων ασφαλισμένων (Αύγουστος 2014).
- Οι συνολικές ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το ταμείο για το 2014 ξεπερνούν τα 10 δις €.
- Η αναλογία μεταξύ του αριθμού των ασφαλισμένων στον κλάδο σε σχέση με τους συνταξιούχους διαμορφώνεται στο 2,2:1 (για κάθε έναν συνταξιούχο αντιστοιχούν 2,2 ασφαλισμένοι), στην πραγματικότητα όμως η παραπάνω σχέση μεταβάλλεται επί τα χείρω, αν ληφθεί υπόψη ο πραγματικός όρος εξάρτησης, ο οποίος περιλαμβάνει τον αριθμό των ενήμερων ασφαλισμένων προς τους συνταξιούχους του Ταμείου (1,1:1).
- Τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές ανήλθαν στα 1,7 δις € για το 2014, καταγράφοντας μία συρρίκνωση κατά περίπου 5% σε σχέση με το 2013.
- Ο προϋπολογισμός του Ταμείου των ελεύθερων επαγγελματιών και εμπόρων προβλέπει συνολικό έλλειμμα 546 εκ. € για το 2015.

Προτάσεις ΕΣΕΕ

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου, στα πλαίσια εξυγίανσης του βασικού φορέα ασφάλισης των εμπόρων, έχει επανειλημμένως καταθέσει άρτια τεκμηριωμένες προτάσεις, οι οποίες βρίσκονται σε πλήρη εναρμόνιση με την υφιστάμενη ιδιαίτερος ανησυχητική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο Οργανισμός. Η γνωστοποίηση/προώθηση στα αρμόδια κέντρα λήψεως αποφάσεων, των αιτημάτων αλλά και των προβληματισμών από τους οποίους διακατέχεται η σημαντική πλειοψηφία των ασφαλισμένων, αποτελεί αδιαμφισβήτητη την ασφαλέστερη επιλογή άρσης του αδιεξόδου στο οποίο έχει περιέλθει ο ΟΑΕΕ. Οι προτάσεις που έχει κατά καιρούς υποβάλλει η ΕΣΕΕ και οι οποίες σε αρκετές των περιπτώσεων έχουν τύχει αποδοχής από τα

αρμόδια κυβερνητικά όργανα και υπηρεσίες, σε σχέση πάντα με την εξεύρεση μίας βιώσιμης λύσης για τη λειτουργία του ΟΑΕΕ, συνοψίζονται ως εξής:

- **Κεφαλαιοποίηση οφειλών**

Ως βασική προτεραιότητα των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής πρέπει να τεθεί η προστασία των εντός της κρίσεως μικρομεσαίων επιχειρήσεων, δηλαδή εκείνων των υπόχρεων που βρίσκονταν σε αδυναμία εξυπηρέτησης των ασφαλιστικών τους εισφορών από τις 1/1/2009 έως και σήμερα. Η συσσώρευση ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών είναι άμεσα συνδεδεμένη με την οικονομική δυσπραγία και την κατακόρυφη πτώση του τζίρου τους, για τις αρνητικές επιπτώσεις των οποίων, δεν ευθύνονται οι εκπρόσωποι της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας. Αναλυτικότερα προτείνουμε τα εξής:

- Καθιέρωση μίας «πραγματικής» κεφαλαιοποίησης των μέχρι σήμερα ληξιπρόθεσμων οφειλών των ασφαλισμένων για τις οφειλές άνω των 20.000 €. Η κεφαλαιοποίηση θα περιλαμβάνει όλες τις οφειλές σε ενιαίο κεφάλαιο, καθώς επίσης τις κάθε είδους προσανξήσεις, πρόσθετα τέλη και λοιπές επιβαρύνσεις. Από της κεφαλαιοποίησης και εφεξής, το ενιαίο κεφάλαιο θα επιβαρύνεται με ένα στοιχειώδες και τυπικό επιτόκιο ύψους 1%.
- Άμεση ένταξη στην υπάρχουσες ρυθμίσεις για τις οφειλές κάτω των 20.000 €. Αναλογικές εκπτώσεις στο ύψος των προσανξήσεων σε σχέση με τον χρόνο και τον όγκο κάλυψης των οφειλών.
- Υποχρέωση άμεσης επανένταξης καταβολής τρεχουσών εισφορών από τους οφειλότες που κάνουν χρήση της κεφαλαιοποίησης, με παροχή δικαιώματος για ελεύθερη επιλογή ασφαλιστικής κλάσης σε αυτούς.
- Κατά την συνταξιοδότηση, μετατροπή της κεφαλαιοποιημένης οφειλής σε ασφαλιστικό χρόνο με τελική επιλογή εξαγοράς ή μειωμένης σύνταξης εκ μέρους του ασφαλισμένου, η οποία δεν δημιουργεί ταμειακό έλλειμμα και λογιστικές απώλειες στον Οργανισμό. Η πρόταση στηρίζεται επάνω στην αρχή ότι ο ασφαλισμένος, ως συνταξιούχος, θα εισπράξει τελικά την αναλογία αυτών που έχει δώσει προς τον ΟΑΕΕ και αυτό που οφείλει θα συνυπολογιστεί στο τελικό ύψος της σύνταξης που θα του δοθεί. Όπως είναι αυτονόητο, εάν ένας ασφαλισμένος επιθυμεί να εξοφλήσει νωρίτερα από την σύνταξη την κεφαλαιοποιημένη οφειλή του, θα πρέπει να του παρέχεται το σχετικό δικαίωμα.
- Για τους ενταχθέντες σε ευνοϊκό καθεστώς ρύθμισης οφειλών, θα πρέπει να παρέχεται προστασία έναντι των διώξεων (πάγωμα διώξεων) και η μη ένταξή τους στο Κ.Ε.Α.Ο.

- **Άρση της ποινικοποίησης για οφειλές προς ΟΑΕΕ**

Κατόπιν έντονων πιέσεων της ΕΣΣΕ αλλά και λοιπών φορέων εκπροσώπησης της εγχώριας επιχειρηματικότητας, ανεστάλη προσωρινά μέχρι την λήξη της προθεσμίας ένταξης στην ρύθμιση των 100 δόσεων, η απαράδεκτη/κατακριτέα πρακτική στην οποία επιδίδονταν μέχρι και πριν λίγους μήνες η διοίκηση του ΟΑΕΕ και συνοψίζονταν στη μαζική αποστολή απειλητικών ειδοποιητηρίων του οργανισμού προς τους ασφαλισμένους του Ταμείου. Η προστασία των υπόχρεων ασφαλισμένων, μέσω της άρσης των αποφάσεων δίωξής τους και μη ένταξής τους στο Κ.Ε.Α.Ο., αποτελεί ένα πρώτο βήμα αμοιβαίας προσέγγισης ενός μείζονος σημασίας ζητήματος για το σύνολο των ελεύθερων επαγγελματιών της χώρας, εκείνο της επιβίωσης του ΟΑΕΕ. Ωστόσο είναι αναγκαίο να επεκταθεί: Ως γνωστόν, η ΕΣΣΕ και ο εμπορικός κόσμος της χώρας εδώ και χρόνια έχουν θέσει στην προμετωπίδα των αιτημάτων τους την αποποινικοποίηση των οφειλών για ίδιες εισφορές των ασφαλισμένων προς τον ΟΑΕΕ. Θεωρούμε ότι είναι πλέον καιρός, ως ένδειξη καλής θέλησης προς την κοινωνία, να καταργηθεί επιτέλους αυτό το επαχθές μέτρο, να πηγαίνει ένας έμπορος στην φυλακή επειδή έχει προς το ταμείο οφειλές, που –ούτως ή άλλως- αφήνουν τον ίδιο και την οικογένειά του, χωρίς ασφάλιση, χωρίς σύνταξη και χωρίς ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Υπενθυμίζουμε εδώ το αναχρονιστικό και άδικο νομικό πλαίσιο που αφορά στην ποινική

καταδίωξη των οφειλετών του ΟΑΕΕ θεσπίστηκε με τον Αναγκαστικό Νόμο 86/1967 και τελικά υιοθετήθηκε για τον ΟΑΕΕ από το ΠΔ 258/2005. Αν αναλογιστεί κανείς ότι η κρίση ξεκίνησε το 2009, είναι πολλοί πλέον οι έμποροι που έχουν ασφαλιστικές οφειλές και –εκτός από τα όρια της φτώχειας που ήδη έχουν χτυπήσει την πόρτα τους- επικρεμάται επιπλέον επάνω από το κεφάλι τους και η «δαμόκλειος σπάθη» της ποινικής δίωξης και της φυλάκισης.

Ζητούμε την πλήρη άρση της ποινικοποίησης των οφειλών ασφαλιστικών εισφορών προς τον ΟΑΕΕ και την διατήρηση μόνο των αστικών μέτρων (τα οποία μετά τις τελευταίες τροποποιήσεις είναι υπεραρκετά), όπως ακριβώς συμβαίνει και με τις οφειλές των λοιπών ελευθέρων επαγγελματιών και αυτοαπασχολουμένων (δικηγόρων, γιατρών, μηχανικών κλπ.) προς τα δικά τους ταμεία.

- **Δυνατότητα μετάταξης σε χαμηλότερη ασφαλιστική κατηγορία**

Η εν λόγω πρόβλεψη, η ισχύς της οποίας έχει επεκταθεί για ακόμη δύο χρόνια (τέλος του 2016), παρέχει το δικαίωμα αλλαγής ασφαλιστικής κλάσης (έως και 2 κατηγορίες) σε εκείνους που θα έχουν προβεί σε ρύθμιση των οφειλών τους. Όπως γίνεται αντιληπτό τα οφέλη από τη συγκεκριμένη ρύθμιση είναι αμφίδρομου χαρακτήρα, τόσο για τους ασφαλισμένους, εξαιτίας της συρρίκνωσης του κόστους των καταβαλλόμενων εισφορών όσο και για τον ίδιο τον ΟΑΕΕ, λόγω της εξοικονόμησης επιπλέον πόρων που θα κυμαίνονται από 620 εκ. έως και 1,24 δις ευρώ σε ετήσια βάση, σύμφωνα με προβλέψεις για το 2013. Ωστόσο, στα πλαίσια της υλοποίησης της πρότασής μας για την κεφαλαιοποίηση των οφειλών, είναι απαραίτητο για την επιτυχία της ρύθμισης να δίνεται το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής ασφαλιστικής κατηγορίας σε όποιον οφειλέτη ασφαλισμένο υπάγεται σε αυτήν.

- **Οριζόντια μείωση ασφαλιστικών εισφορών**

Η οριζόντια μείωση των ασφαλιστικών εισφορών στον ΟΑΕΕ με αντίστοιχη ανταπόδοση των συνταξιοδοτικών παροχών, αλλά χωρίς καμία έκπτωση στην ποιότητα των παρεχόμενων ιατροφαρμακευτικών υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την επιλογή κλάσης ανάλογα με τις δυνατότητες του κάθε ασφαλισμένου, αναμένεται να εξασφαλίσει τόσο τους παλαιούς συνταξιούχους όσο και να ενεργοποιήσει τους ανασφάλιστους οφειλέτες του Ταμείου. Η μείωση του ύψους των εισφορών, με αναδρομική ισχύ για όλους τους οφειλέτες, η οποία θα ανατρέχει στην αρχή της οφειλής, εκτιμάται πως θα έχει συγκεντρωτικά θετικά αποτελέσματα για τις ετήσιες εισροές του ΟΑΕΕ και παράλληλα θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια για επιβίωση, των πληγέντων από την κρίση, μικρομεσαίων επιχειρηματιών.

- **Διεύρυνση της ασφαλιστικής βάσης**

Πρόταση της ΕΣΕΕ για την κατάρτιση νέου νομοθετικού πλαισίου ασφαλιστικής κάλυψης των επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται σε προαιρετικές περιοχές ασφάλισης (περιοχές κάτω των 2.000 κατοίκων), αποτελεί η θέσπιση μιας ειδικής ασφαλιστικής κατηγορίας με χαμηλότερο ασφάλιστρο από αυτό της υπάρχουσας 1ης κατηγορίας, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, εφόσον κριθεί απαραίτητο και για συγκεκριμένο χρόνο, ώστε να διευκολύνουν την μεταφορά ασφαλισμένων του ΟΓΑ και άλλων ταμείων στον ΟΑΕΕ. Υπενθυμίζεται πως η συγκεκριμένη θέση στην ουσία είχε αποτελέσει εναλλακτική λύση προκειμένου να μην επιβληθεί η οριζόντια επιβολή εισφοράς της τάξεως του 0,2% επί του συνολικού τζίρου των επιχειρήσεων.

Ιατροφαρμακευτική και Νοσοκομειακή Περίθαλψη στους ουσιαστικά «ανέργους» Εμπόρους

Η ΕΣΣΕ και οι Εμπορικοί Σύλλογοι που εκπροσωπούμε την πλατειά μάζα του εμπορικού κόσμου της χώρας, προσπαθούμε με κάθε τρόπο να μην επιτρέψουμε να καταρρεύσει η ασφαλιστική συνείδηση και η κοινωνική μας αλληλεγγύη, σεβόμενοι πάντα την υποχρέωση της διαδοχής των γενεών. Κατά συνέπεια, βρίσκεται πολύ ψηλά στις επιδιώξεις μας, η ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη των συναδέλφων μας, που χωρίς δική τους υπαιτιότητα, έχουν απολέσει λόγω οφειλών προς το ασφαλιστικό τους ταμείο, το δικαίωμα στην κάλυψη, τόσο οι ίδιοι όσο και οι οικογένειές τους.

Το πρόβλημα βέβαια λύθηκε προσωρινά είτε με νόμο (υποπ. Α3, ν. 4254/2014) για τους ασφαλισμένους για τις παροχές ασθένειας σε είδος και για όσους έχουν οφειλές στα έτη 2011, 2012, 2013 και το εισόδημά τους δεν ξεπερνά τα 12.000 €, είτε με τις Υπουργικές Αποφάσεις ΚΥΑ Υ4α/ΓΠ/48985/2014 για δωρεάν νοσοκομειακή περίθαλψη στα κρατικά νοσοκομεία και ΚΥΑ ΓΠ/Οικ. 56432/2014 για την δωρεάν φαρμακευτική περίθαλψη όσων απώλεσαν λόγω οφειλών την ασφαλιστική τους ικανότητα.

Ωστόσο, παραμένει το πρόβλημα για όσους έχουν εισόδημα άνω των 12.000 € και επίσης λείπει η μόνιμη νομοθετική ρύθμιση, καθώς η κάλυψη στην πρώτη περίπτωση ισχύει μόνο μέχρι 28-2-2015. Θεωρούμε ότι το δικαίωμα στην περίθαλψη, με τις παραπάνω προϋποθέσεις για τους οφειλότες, πρέπει να ισχύει γενικά τουλάχιστον σε βάθος 2ετίας, με δυνατότητα επέκτασης για μία ακόμη 2ετία. Στον αντίποδα, πλήρεις υπηρεσίες παροχής υγείας θα πρέπει να προσφέρονται σε εκείνους τους ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι θα έχουν πληρώσει τις εισφορές τους για 4 δίμηνα ή θα έχουν ρυθμίσει τις οφειλές τους και θα μπορούν να ανανεώνονται ανά δίμηνο.

Η ΕΣΣΕ και ο επιχειρηματικός κόσμος της χώρας θεωρούμε ότι είναι δικαίωμα αλλά και υποχρέωσή μας να προτείνουμε ρεαλιστικές λύσεις προς εσάς για την επίλυση των προβλημάτων του ΟΑΕΕ. Οφείλουμε να στηρίζουμε το Ταμείο μας αλλά από την άλλη στόχος της Πολιτείας και των Κοινωνικών Εταίρων είναι να μην αφήνουμε κανέναν επαγγελματία που έχει δουλέψει μια ζωή, χωρίς ιατροφαρμακευτική κάλυψη και χωρίς σύνταξη. Υπάρχουν πολλά προβλήματα στον ΟΑΕΕ αλλά πάντα υπάρχουν λύσεις και οφείλουμε να τις ανιχνεύουμε και να τις εφαρμόζουμε.

Ρυθμίσεις ΙΚΑ – ΟΑΕΕ

- Η ένταξη στην ρύθμιση των 100 δόσεων που ισχύει για το ΙΚΑ και τον ΟΑΕΕ πρέπει να εκλογικευθεί περαιτέρω και να ισχύσει σε συνδυασμό με την κεφαλαιοποίηση των οφειλών που προτείνουμε παραπάνω. Σε αντίθετη περίπτωση, θεωρούμε ότι δεν θα μπορέσει να παράξει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Παράλληλα, πρέπει να διευρυνθεί το εύρος των καλυπτόμενων οφειλών ώστε να καλύψει και το χρέος που υπερβαίνει το 1 εκατομμύριο ευρώ. Αυτό μπορεί να γίνει με την εξίσωση των κριτηρίων που ισχύουν για την ρύθμιση των 100 δόσεων των φορολογικών οφειλών με τις αντίστοιχες για τις 100 δόσεις των ασφαλιστικών ρυθμίσεων.
- Τέλος πρέπει επιτέλους να κατοχυρωθεί και να συμπληρωθεί το σύστημα επιβράβευσης των συνεπών με τις υποχρεώσεις τους επιχειρηματιών. Στα τέλη του 2014, το προηγούμενο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εισήγαγε το σύστημα «Περσέας» που καθιερώνει το λευκό μητρώο συνεπών επιχειρήσεων, ωστόσο το σύστημα αυτό πρέπει να επεκταθεί. Θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο να εισαχθεί ένα επιπλέον σύστημα επιβράβευσης, το οποίο θα στηρίζεται όχι μόνο στις ακόμη περισσότερο μειωμένες εργοδοτικές εισφορές αλλά –με την απαραίτητη συνεργασία και των συναρμόδιων Υπουργείων- θα περιλαμβάνει και άλλα κίνητρα συνέπειας, όπως φορολογικά, χρηματοδοτικά κ.α.